

Za poduk in kratek čas.

Iz Maribora v Solčavo in savinjsko dolino.

XIII. V Brašlovce smo se pripeljali, da sami nismo vedeli kedar, tako smo bili v občudovanje lepih krajev zatopljeni in zamišljeni. Gornja savinjska dolina je res krasna, a dolnja je še trikrat lepša. Rodovitna ta dolina se pred očmi potnikovimi kaj lepo na dolgo in široko razgrne tje do Celja, zeleni hribi jo robijo po straneh in iz nad gričev se pogosto svetijo bele cerkve in kapele. Lepoti kraja primerno je tudi prebivalstvo; ljudje so sploh lepe vzrasti, jedrne postave in prijaznega obnašanja. Otroci niso plahi, ampak ljubeznivi in zaupno priletijo, kedar n. pr. duhovnika zagledajo, med tem ko se po drugod radi za vogle pomikajo, ali bežijo in se poskrijejo. Brašlovce kaj prijazno ležijo kraj steze, ki pelje od velike ceste skoz Gomilsko v Mozirje. Trg ima sedaj 155 hiš in blizu 400 duš. Nekateri učenjaki pripisujejo početek Brašlovca nekemu Braclavu, sinu slovenskega kneza Privine, ki je bojda v 9. stoletju v savinjski dolini vladaril in l. 850. umrl. Ker pa ni gotovo, je-li Privina kedar prebival v savinjski dolini ali ne, in ker je več dokazov za to, da je njegova pokrajina bila ob Blatnem jezeru na Ogerškem, tudi ni gotovo, če imajo Brašlovce svoj začetek od Braclava. V listinah se trg Brašlovce nahaja prvič v l. 1140; cerkev je znana že v l. 1120. V srednjem veku je bil trg dolgo časa last mogočnih celjskih grofov. Po ognju bil je večkrat poškodovan, pa vselej zopet še lepše postavljen. Lepe so njive in travniki in sadunosniki brašlovskih posestnikov, a najlepše so dekanove. Prehodili smo njegovo polje in se čudili njegovej spretnosti v gospodarskih zadevah. Prijazni dekan č. g. Bohinec je vedel za naš prihod in je povabil več duhovnikov sosedov na kosilo, pri katerem smo bili res prav židane volje; v prijateljskih pogovorih so nam ure le prebitro potekle. Proti večeru se je razšla vesela družba in jaz in moj tovariš sva se odpeljala v Polzele, kder sva prenočila pri župniku, mojem starem znanecu in solcu č. gosp. Balonu, s katerim sva l. 1848. po Gradcu z sabljami rožljala in se kakor klukec proti mlinom na veter vojskovala. Strašna je bila ta dijaška armada; sam Turk bi pred njo v Azijo zbežal, če bi hotel. Drugo jutro se podamo na bližnji hrib, kjer je grad in komenda polzelaka. Razgled po celi savinjski dolini je prekrasen. Kratko potem smo se naložili na širok voz, trije smo sedeli v eni vrsti; mene sta tovariša posadila na sredo in me stiskavala, da sem se moral češ ali nečeš potiti. Čezek nas je urno vlekel in srečno spravil do imenitnega Žavca. Tukaj sem nekaj zapazil, čemur kaj enakega še niti v Rimu nisem našel. Zvonik farne cerkve je tako visok, da njegova tenja celó v sosedno faro segne, se vé če solnce sije. Kako to? No, tako! Cerkva žavčeka

stoji tik meje sicer precej velike fare; zato ni smešnica, kar sem rekel, ampak gola resnica.

Žaveč po ljudskem govoru, pravično Žalec, razlagajo naš učenj g. Dav. Terstenjak iz korenike žal, kar pomeni breg in potem peščnato in kameničasto zemljo, ki se nahaja navadno ob krajih vod, in ki je tudi navadno zemlja okoli Žalca. Nemci so iz nevednosti ime popačili v Sachsenfeld, češ, da bi bil ta domoljubni trg naselbina Saksoncev, česar pa zgodovinsko nihče ne more dokazati. Početek Žalca je v temo starodavnosti zavil. Toliko je gotovo, da so za časa Rimljanov že tukaj stanovniki bili, ker sta se dva rimska kamna našla. Poznejše zgodbe trga so malo znane. L. 1363. na Simonovo je v Innsbrucku višji vojvoda Rudolf ta trg zastavil celjskima grofoma Urhu in Hermanu. Fara je imela jako imenitne župnike, med njimi dva zlahtnega stanu, namreč l. 1609. Mihala žl. Šega in l. 1737. Ferdinanda pl. Rasterna. V farovškem hodniku vidiš častitljive podobe nekterih prejšnjih župnikov, pa nekatere je že precej dim in prah poškodoval. Žalčani, kakor sploh tržani po savinjski dolini, so živi narodnjaki, kar so slavno pokazali pri velikanskem taboru l. 1868, pri veliki besedi slovenskih dijakov 30. avgusta 1874. in pri vseh volitvah. V Žalcu smo se popotni tovariši razšli. Mene je vleklo domu! (Konec prih.)

Smešničar 9. „Ljubi sosedi! pripoveduje sedé za mizo v krémi Bošt Bistroumovič, glejte na kak čudežen način sem bil pretekli teden gotove smrti rešen. Deset mojih znancev, ki so se prek Drave peljali, so v valovih deroče vode vtonili.“ „Ja, kako pa to, ali je Vam kdo na pomoč prihitel in Vas samega iz vode potegnil?“ „O kaj še, jaz se le nisem prek vozil, ker sem bil doma ostal!“

Razne stvari.

(V novem odboru tiskovnega društva) so čč. gg. dr. Križanič predsednik, špiritual Ogradi podpredsednik, stolni kaplan Hrzič denarničar, stolni kaplan Lacko tajnik, Kosar, dr. Pajek, Stranjšak, Herg, Šrol odborniki.

(Gornje-savinjska posojilnica) v Mozirju je razposlala račun in bilanco nemški (?) — Rechnung und Bilanz — iz katere poizvemo, da je l. 1876. prejela 89.486 fl. in izdala 88.608 fl. Izposodila je 66.621 fl. Gotovine je ostalo 878 fl. Vse premoženje na koncu leta 1876. je bilo vredno 1160 fl. 75 kr.

(Vinorejska šola) v Mariboru je lani imela stroškov za 21.105 fl. lastnih dohodkov pa 8603 fl. tako, da dežela dolaga 12.502 fl. Največ se je spečalo iz prodaje trsovja 2137 fl. potem za drevesca 1875 fl. in za mleko 670 fl.

(100 let doživel) je 4. marca davkar v poklju g. Janez Moro v Celovcu. Stoletnik ne čuti